

Za církev synodální: Společenství, spoluúčast a poslání

Diecéze plzeňská

Vytvořeno na základě prezentace
For a Synodal Church: Communion, Participation, and Mission,
General Secretariat of the Synod of Bishops,
dostupné na www.synod.va

Synoda
2021
2023

Za církev synodální

společenství | spoluúčast | poslání

**Od Synody
o mládeži a
Synody
o Amazonii
k Synodě
o synodalitě**

**„Synodalita je způsob
existence církve dnes
podle Boží vůle,
v dynamice společného
rozlišování a naslouchání
hlasu Ducha svatého.“**

papež František

Adsumus Sancte Spiritus

Zde jsme, před tebou, Duchu Svatý,
shromáždění ve tvém jménu.

Provázej nás ty sám,
vstup do našich srdcí
a vytvoř si v nich domov.

Ukaž nám cestu, kterou se máme vydat,
uč nás, jak na ní vytrvat.

Jsme zde s přetěžkým břemenem svých slabostí a hříchů.

Nedopusť, abychom propadli zmatku,
nedopusť, aby nás nevědomost svedla na scestí,
nedopusť, aby předpojatost ovlivnila naše činy.

Dej, ať v tobě nalezneme naši jednotu,
abychom věčnému životu kráčeli vstříc společně,
abychom nesešli z cesty pravdy
a neodchýlili se od toho, co je správné.

To vše žádáme od tebe,
jenž jsi při díle na každém místě a v každém čase,
a ve společenství s Otcem i Synem
na věky věků.

Amen.

Výzva synodality

„To, co od nás žádá Pán, je v jistém smyslu přítomno v samotném slovu **„synoda“**: **Putovat společně** – prostí věřící, pastýři, římský biskup – **slovy to vyjádříme snadno, méně snadné už je uvést vše do praxe.**“

papež František, Proslov u příležitosti 50. výročí
ustanovení Synody biskupů,
17. října 2015

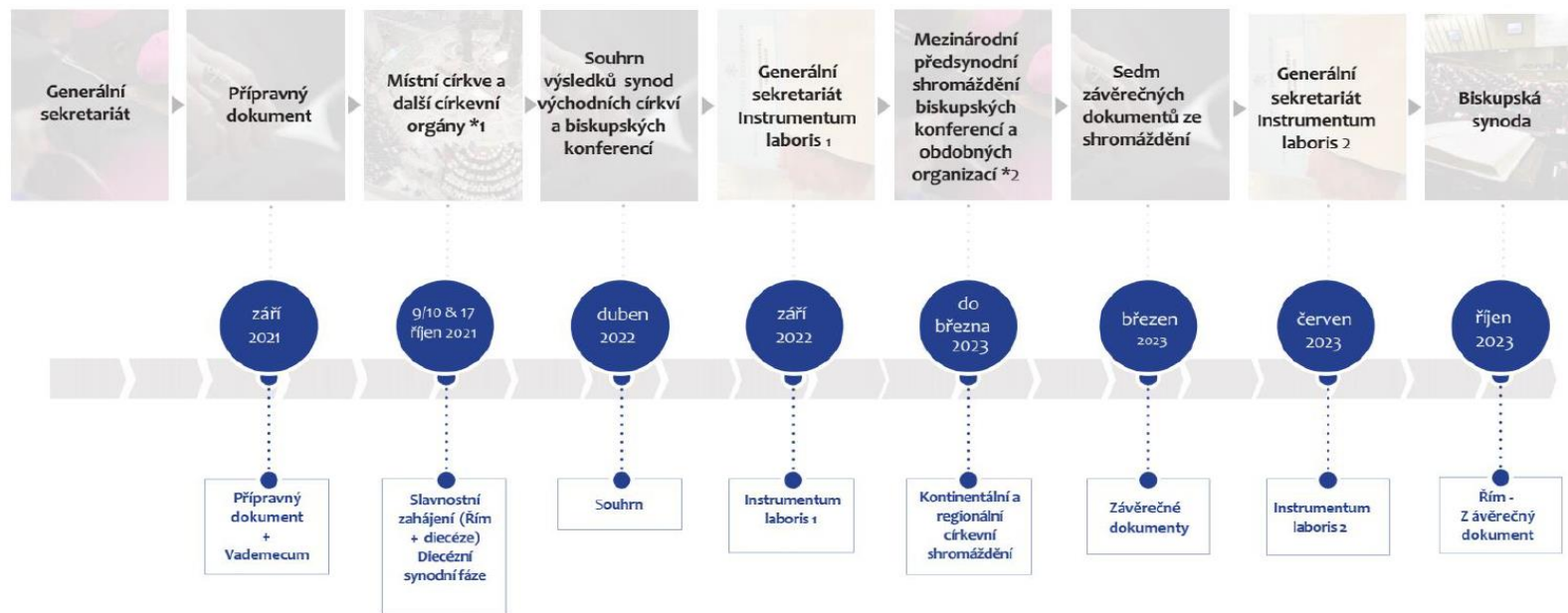
- “Církev je **svolána na synodu** s názvem „Za církev synodální: společenství, spoluúčast a poslání“, která bude slavnostně zahájena ve dnech 9. – 10. října 2021 v Římě, a následně **pak 17. října** v každé místní církvi. Zásadní etapou bude jednání XVI. řádného generálního shromáždění biskupské synody v říjnu roku 2023, po němž bude následovat realizační fáze, do níž se znovu zapojí místní církve. Svoláním této synody zve papež František celou církev, aby se zamyslela nad zásadním tématem svého života a svého poslání: „*Cesta synodality je cestou, kterou Bůh očekává od církve třetího tisíciletí.*“ Tento proces, navazující na tzv. církevní aggiornamento, které přinesl II. vatikánský koncil, je darem i úkolem. Na základě zkušenosti ze společného putování a společné reflexe již absolvovaného úseku se církev bude moci naučit, jaké mechanismy jí mohou pomoci žít **společenství**, umožňovat **spoluúčast** všech a otevírat se svému **poslání**. Vždyť to, co nejvíce naplňuje a vystihuje **povahu** církve, která je putujícím a misijním Božím lidem, je naše „společné putování“.

(Přípravný dokument, čl. 1)

Za církev synodální: společenství, spoluúčast a poslání

XVI. řádné generální shromáždění biskupské synody

*1 Diakonie, Závěrečný život (UISG-USG, asociace & sdružení, sdružení věřících, vzdělávací instituce)

*2 Afrika (SECAM), Oceánie (FCBCO), Asie (FABC), Blízký východ (CPCO), Evropa (CCEE), Latinská Amerika (CELAM), Severní Amerika (USCCB-CCCC)

Účel synody

Učit se synodalitě

*Číst Písmo s novým porozuměním
a uvádět je do praxe*

→ Synodální konverze církve

*Uvést do praxe
synodální podstatu celé církve*

SPOLEČENSTVÍ SPOLUÚČAST POSLÁNÍ

Tři nezbytné klíče
k srdci
synodální církve

Od události k procesu

- Co je nového v *Episcopalis Communio* (Apoštolská konstituce papeže Františka z 15. září 2018 o Synodě biskupů)

Článek 4: *Fáze synodálního shromáždění*

Každé synodální shromáždění zahrnuje tři na sebe navazující fáze:

1. Přípravná fáze
2. Fáze vlastního jednání (také označovaná jako fáze slavení)
3. Implementační fáze

***Episcopalis Communio* zdůrazňuje lokální fázi**

- 6. Biskupská synoda se musí ve stále větší míře stávat privilegovaným **nástrojem pro *naslouchání* Božímu lidu.**
- 7. Dějiny církve přinášejí jasná svědectví o **důležitosti konzultací** pro zjišťování názorů biskupů a věřících v záležitostech týkajících se dobra církve. Proto, dokonce i při přípravách synodálního shromáždění, je velmi důležité, aby konzultacím místních církví byla věnována speciální pozornost.
- **Synodální proces nejen že má své východisko, ale také svůj cíl v Božím lidu**, na který musí být vylity dary milosti udělené Duchem svatým skrze shromáždění biskupů na synodě.

***Episcopalis Communio* zdůrazňuje lokální fázi**

- Článek 6: *Konzultace Božího lidu*

§ 1. Konzultace Božího lidu se uskutečňují v místních církvích [...]

V každé místní církvi biskupové vykonávají konzultace Božího lidu za pomoci orgánů spoluúčasti daných církevním právem, aniž by se tím vylučovaly jiné způsoby, které se zdají být vhodné.

Základní otázka synodálního procesu

Pobídkou a vodítkem je pro nás základní otázka: Jak se toto „společné putování“, které umožňuje, aby církev hlásala evangelium v souladu se svěřeným posláním, v ní uskutečňuje právě dnes, na jejich různých úrovních (od místní po všeobecnou)? K jakým krokům nás Duch Svatý vybízí, abychom byli stále více církví synodální?

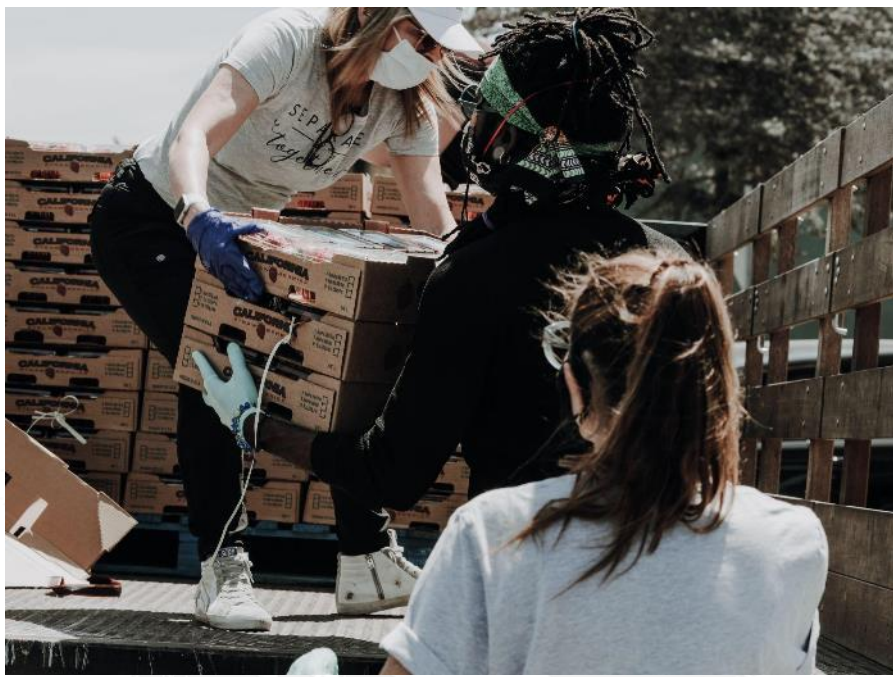
(Přípravný dokument, čl. 2)

Základní otázka pro konzultace Božího lidu

Synodální církev při hlásání evangelia „putuje společně“. Jak toto „společné putování“ prožíváme dnes v naší místní církvi? K jakým krokům nás vybízí Duch Svatý, abychom v tomto společném putování nadále rostli?

(Přípravný dokument, čl. 26)

„Cílem synody, a tedy této konzultace, není vyprodukovat dokumenty, nýbrž „dát vzklíčit snům, **probudit prorocství a vize, přinést novou naději**, rozhojnit důvěru, obvázat rány, navázat vztahy, dát zazářit nadějeplnému úsvitu, učit se jedni od druhých a **vytvořit prostor pro růst bohaté inspirace**, která bude osvěcovat mysl, rozechřívát srdce, rukám navrátí sílu.“

(Přípravný dokument, čl. 32)

Přípravný dokument

- I. Výzva ke společnému putování
- II. Církev je synodální ze své podstaty
- III. Naslouchání Písmu
 - A. Ježíš, zástup, apoštolové
 - B. Dvojí dynamika obrácení: Petr a Kornélius (Sk 10)
- IV. Synodalita v praxi: Východiska a způsoby konzultace Božího lidu

Vademecum

- I. Úvod
- II. Zásady synodálního procesu
- III. Průběh synody
- IV. Průběh synodální cesty v diecézích
- V. Prameny pro uspořádání synodálního procesu

+ Dodatky, materiály a pomůcky (biblické, liturgické, metodické a praktické pomůcky apod.)

Cíle synody *(Přípravný dokument, čl. 2)*

- **připomenout si, jak Duch Svatý vedl církev při jejím putování** dějinami a že dnes volá i nás, abychom byli společně svědky Boží lásky;
- **prožívat církevní proces se spoluúčastí a zapojením všech**; ten dá příležitost především těm, kdo se z různých důvodů nacházejí na okraji společnosti, aby se mohli vyjádřit a bylo jim nasloucháno a aby tak přispěli k budování Božího lidu;
- **poznávat a uznávat bohatství a rozličnost darů a charismat**, které Duch Svatý svobodně rozdává pro dobro společenství a ve prospěch celé lidské rodiny;
- **zkoumat, zkoušet a uvádět do praxe způsoby, jak všichni mohou mít spoluúčast** na zodpovědnosti za hlásání evangelia a snaze budovat krásnější a přívětivější svět;

Cíle synody *(Přípravný dokument, čl. 2)*

- **zkoumat, jak je v církvi praktikována odpovědnost a moc, jakými strukturami je řízena,** odkrýt předsudky a pokřivené praktiky, které nejsou zakořeněny v evangeliu, a snažit se o jejich proměnu;
- **dodat věrohodnost křesťanskému společenství jakožto spolehlivého subjektu a hodnověrného partnera** v procesech společenského dialogu, uzdravování, usmíření, inkluze a sdílení, obnovy demokracie, podpory bratrství a sociálního přátelství;
- **obnovit vztahy mezi členy křesťanských společenství a rovněž mezi společenstvími a ostatními sociálními skupinami,** například společenstvími věřících jiných vyznání a náboženství, organizacemi občanské společnosti, lidovými hnutími atd.;
- **umožnit, aby byly zúročeny a uvedeny do praxe plody nedávných synodálních zkušeností** na celosvětové, regionální, národní a místní úrovni.

Klíčové hodnoty synodální církve

- Naslouchání jeden druhému směřující k naslouchání Duchu svatému
- Setkávání se v duchu modlitby, zakořeněné v liturgii a v Božím slově
- Navzájem sdílená zkušenost, nejen vyplňování dotazníků
- Dlouhodobý proces, nejen jednorázová událost
- Společné rozlišování, takže rozhodnutí činěná na jeho základě jsou pro dobro všech

Rozlišování znamení času ve světle evangelia

Synodální proces se odvíjí na pozadí historických souvislostí poznamenaných soudobými změnami společnosti a zásadním přerodem církve, který nelze přehlédnout: právě ve spleti těchto složitých souvislostí a v jejich napětích a protikladech jsme povoláni „zkoumat **znamení doby** a vykládat je **ve světle evangelia**“ (*Gaudium et spes*, čl. 4).

(Přípravný dokument, čl. 4)

1. Globální tragédie **pandemie COVID-19**
2. **Nerovnosti a nespravedlnosti**: odosobnění, fragmentizace, podmínky, kterým čelí migranti, rozdělení jdoucí napříč rodinou lidstva
3. Nářek **chudých** a nářek **Země**

Všichni jsme na stejné lodi... Jsme jednou lidskou rodinou žijící v našem společném domě.

(srov. *Laudato si'* a *Fratelli tutti*)

„V tomto kontextu **synoda představuje hlavní cestu vpřed** pro církve povolanou k obnově pod vedením Ducha a při naslouchání Božímu slovu.” (Přípravný dokument, čl. 9)

- *Představit si pro církve a její instituce odlišnou budoucnost, odpovídající jejímu poslání*
- *Být prorockým znamením pro lidskou rodinu, která potřebuje být sjednocena kolem společného cíle*

Naslouchání Písmu

Ježíš, zástupy a apoštolové

„Ježíšovo hlásání evangelia a spásy by určitě nebylo pochopitelné bez jeho trvalé otevřenosti vůči nejširšímu spektru lidí, ke kterým promlouval a jež evangelium označuje jako *zástup*. Jedná se o skupinu lidí, kteří jdou za ním, někdy ho dokonce pronásledují s nadějí na znamení či slovo spásy: to je druhý aktér scény zjevení. Zvěst evangelia není určena jen několika málo osvětleným a vybraným lidem.“

(Přípravný dokument, čl. 18)

→ Aby církev byla sama sebou a aby její služba přinášela plody, musí v ní být přítomni vždy všichni tři: Ježíš, zástup a apoštolové!

Naslouchání Písmu

*Dvojitá dynamika obrácení:
Petr a Kornélius (Sk 10)*

„Skrze setkání s lidmi, které přijímá, provází a do jejichž domovů vstupuje, začíná chápat význam svého vidění: žádná lidská bytost není v Božích očích nedůstojná. Odlišnost daná vyvolením není exkluzivním upřednostněním, ale službou a svědectvím se všeobecnou působností.“

(Přípravný dokument, čl. 23)

Základní otázka pro konzultace Božího lidu

Synodální církev při hlásání evangelia
„putuje společně“.

- Jak toto „společné putování“ prožíváme dnes v naší místní církvi (farnosti, komunitě, společenství, hnutí, diecézi)?
- K jakým krokům nás vybízí Duch svatý, abychom v tomto „společném putování“ nadále rostli?

(srov. Přípravný dokument, čl. 26)

Synodalita v praxi:

Způsoby konzultací Božího lidu *(Přípravný dokument, čl. 26)*

Abychom na tyto otázky mohli odpovědět, jsme pozváni k následujícím krokům:

- **a) Ptejte se sami sebe a sdílejte se s druhými:** Jaké zkušenosti ve vaší místní církvi vám vyvstávají na mysli ve světle výše uvedené základní otázky?
- **b) Naslouchajte druhým a jejich zkušenostem:** Jaké radosti ve vás tyto zkušenosti vyvolávají? S jakými obtížemi a překážkami jste se při nich museli vypořádat? Jaká zranění tyto zkušenosti vynesly na světlo? K jakým vhledům jste díky těmto zkušenostem dospěli?
- **c) Ptejte se po společné další cestě:** Kde v těchto zkušenostech pro vás zaznívá hlas Ducha? O co vás Duch žádá? Které prvky mají být potvrzeny, které oblasti mají naopak projít nějakou změnou, které kroky mají být učiněny? Kde vnímáme konsensus, na čem se shodneme? Jaké cesty se nově otevírají pro naši místní církve?

Témata k prozkoumání

- I. SPOLEČNÍCI CESTY:** *V církvi a ve společnosti jdeme jeden vedle druhého po stejné cestě.*
- II. NASLOUCHAT:** *Naslouchání je první krok, ale vyžaduje otevřenou mysl a otevřené srdce, bez předsudků.*
- III. UJMOUT SE SLOVA:** *Všichni jsou vybízeni, aby mluvili odvážně a otevřeně, tedy svobodně, pravdivě a s láskou.*
- IV. SLAVIT SPOLEČNĚ:** *„Společné putování“ je možné pouze tehdy, pokud vychází ze společného naslouchání Božímu slovu a slavení eucharistie.*
- V. SDÍLET ODPOVĚDNOST:** *Synodalita slouží misijnímu poslání církve; všichni členové jsou voláni k tomu, aby se na něm podíleli.*

- VI. VÉST DIALOG:** *Dialog si žádá vytrvalost a trpělivost, ale umožňuje také vzájemné porozumění.*
- VII. EKUMENISMUS CESTY:** *Dialog mezi křesťany různých vyznání, vzájemně spojených jedním křtem, má na synodální cestě zvláštní místo.*
- VIII. AUTORITA A SPOLUÚČAST:** *Církev synodální je církev, ve které je uplatňována spoluúčast a spoluodpovědnost.*
- IX. ROZLIŠOVAT A ROZHODOVAT:** *V synodálním stylu činíme rozhodnutí na základě rozlišování toho, co Duch svatý říká prostřednictvím celého našeho společenství.*
- X. SYNODÁLNÍ FORMACE:** *Synodalita s sebou nese vnímavost pro změnu, formaci a neustálé učení se.*

Znovuoživení kolegiálních orgánů

- *Episcopalis Communio*, čl. 7. „Smyslem každého kolegiálního orgánu v církvi, ať už konzultativního či rozhodovacího, je vždy hledání pravdy nebo dobra církve. Proto jestliže se to týká otázek zahrnujících samotnou víru, *konsensus církve* není určen hlasováním, ale je výsledkem práce Ducha, který je duší církve Kristovy.“

Dát nový život synodálním institucím

- *Biskupská synoda a diecézní synody*
- *Pastorační rady na diecézní i farní úrovni, kněžské rady*
- *Místní, provinciální či generální kapituly řeholních společenství*
- *Generální shromáždění církevních hnutí*

Klíčový cíl *Vademeca*: podpořit adaptaci celého procesu na místní podmínky

Tato příručka zvaná *Vademecum* slouží jako vodítko pro podporu úsilí všech místních církví, nikoli jako soupis pravidel. Ti, kdo jsou zodpovědní za organizaci procesu naslouchání a dialogu na místní úrovni, se vybízejí k vnímavosti vůči vlastní kultuře a prostředí, zdrojům a omezením, a také k rozlišování, jak tuto diecézní synodální fázi pod vedením svého diecézního biskupa realizovat. **Doporučujeme vám, abyste z této příručky převzali užitečné nápady, ale také abyste vycházeli z vlastních, místních podmínek.** Tak lze najít nové a tvůrčí možnosti spolupráce mezi farnostmi a diecézemi, které umožní tento synodální proces uskutečnit. Není třeba ho vnímat jako nezvladatelné břemeno, konkurující místní pastorační péči. Je to spíše **příležitost, jak podpořit synodální a pastorační obrácení každé místní církve, aby byla plodnější v oblasti misijního poslání.**

(*Vademecum*, čl. 1.1)

PODPORA ŠIROKÉ SPOLUÚČASTI NA SYNODÁLNÍM PROCESU

Cílem je zajistit spoluúčast co největšího počtu lidí na synodálním procesu, aby tak mohlo být *nasloucháno hlasu celého Božího lidu*.

- Toto nebude možné, aniž bychom si nedali práci **aktivně vycházet k lidem tam, kde jsou**, obzvlášť k těm, kteří jsou často vyloučeni či které nejsou zapojeni do života církve.
- Vždy musí být věnována pozornost **spoluúčasti chudých, marginalizovaných, zranitelných a vyloučených**, aby tak mohlo být nasloucháno jejich hlasům a zkušenostem.
- Synodální proces musí být **jednoduchý, přístupný a pohostinný** pro všechny.

VYTVOŘENÍ PROSTORU PRO ZKUŠENOST SYNODALITY A SHROMÁŽDĚNÍ OVOCE

- *Vademecum* má za cíl podporovat **praxi synodality na místní úrovni**: účelem není pouze vygenerovat odpovědi na předem dané otázky, ale otevřít prostor pro sdílení vzájemné **synodální zkušenosti** na místní úrovni.
- Aby pomohlo posílit synodální zkušenost, *Vademecum* nabízí nejrůznější metodologie a nástroje, které mohou být adaptovány podle místních podmínek.
- Diecézní syntéza pak má **shromáždit ovoce a upřímnou zpětnou vazbu účastníků** místní synodální zkušenosti, spíše než aby zprostředkovávala všeobecné sumáře.

Diecézní fáze synody

- **Termíny:** Od 17. října 2021 do 30. dubna 2022
- **Cíle:** Konzultovat Boží lid: naslouchat, zapojovat, rozlišovat
- **Jak mají být konzultace prováděny:**
 - **Upřímně:** Boží lid je konzultován *skutečně a opravdově*
 - **Tak široce, jak jen je to možné:** zapojen má být každý, včetně těch na okraji
 - **Prakticky:** konkrétní podpora pro poslání hlásat evangelium
- **Pomůcky pro diecézní fázi:**
 - Synodální týmy koordinující konzultační proces v každé diecézi
 - Diecézní shromáždění na závěr konzultačního procesu jako prostor pro společné rozlišování

Podpora diecézní fáze

- **Zodpovědní:**

- *Boží lid*, povolán ke spoluúčasti ve všech svých údech, i těch „nejposlednějších“
- *Diecézní biskup*, zodpovědný za proces rozlišování v diecézi
- *Synodální tým*, koordinuje a animuje proces na národní úrovni a v diecézích
- *Faráři a pastorační rady*, zodpovědní za uschopnění farníků ke spoluúčasti na farní rovině
- *Dvojice koordinátorů*, doprovázejí synodální proces ve farnostech

- **Materiály:**

- Deset „tematických okruhů“ z *Přípravného dokumentu*
- Cokoli dalšího, co je diecéze schopna připravit a nabídnout – viz dále

- **Co je třeba mít na paměti:**

- Není to o vyplňování dotazníků či odpovídání na náhodný seznam otázek
- Všechny materiály musí podporovat dialog a rozlišování

Termíny a pomůcky diecézní fáze

- **Termíny:**
 - 9. – 10. října 2021 zahájení v Římě
 - 17. října 2021 zahájení v katedrále a farních kostelích
 - 6. listopadu 2021 setkání koordinátorů (a zástupů PRF) z farností
 - listopad až únor setkávání nejrůznějších skupinek
 - 26. února 2022 diecézní synodální shromáždění
 - **do konce února odeslání všech výstupů ze setkání**
 - **20. března 2022 odeslání zprávy za diecézi**
- **Pomůcky:**
 - Infoleták obsahující základní informace o synodálním procesu
 - Pastýřský list biskupa Tomáše k zahájení synody 17. října 2021
 - Modlitba za synodu *Adsumus Sancte Spiritus*
 - Základní otázka synody a deset okruhů ke konzultacím
 - Pomůcky k moderování a průběhu setkání synodálních skupinek

Koordinátoři ve farnostech

Úkoly:

- Představení synodního procesu (s využitím této prezentace) farnosti
- Vedení „vlastní“ skupinky
- Iniciovat a povzbuzovat vznik dalších skupinek (vzniklých ad hoc či z již existujících: schola, PRF, biblická, mládež, Modlitby matek, modlitební společenství...
- Předávat výstupy ze skupinek diecézním koordinátorům
- Vnášet téma synodality do života farnosti

Setkávání skupinek (6-10 účastníků)

- Minimálně dvakrát (listopad – **únor**)
- Nulté (informační) setkání
- Témata prvních dvou setkání:
 - základní otázka
 - jedno z deseti rozvíjejících témat
- (Další setkání – další rozvíjející témata)
- Průběh setkání materiály
 - Synodí skupinky – návod
 - Příručka Duchovní konverzace
 - Základní otázky synody + oblasti pro skupinky
- Vyhotovení a předání zpětné vazby (farním či diecézním koordinátorům)

Odpovědní formulář

max. 1 strana A4 z každého setkání

předané farnímu koordinátorovi či přímo zaslané na synoda@bip.cz

Farnost (nepovinné):

Zapisovatel či moderátor (nepovinné):

Kontakt (mail/tel. – nepovinné):

Základní otázka/název rozvíjející oblasti:

Souhrn ze sdílení:

-
-
-
-

Poznámka:

2.3 Postoje při účasti na synodálním procesu (viz Vademecum)

- Synodalita vyžaduje čas na sdílení:
- Pokoře v naslouchání musí odpovídat odvaha v mluvení:
- Dialog nás vede k novosti:
- Otevřenost k obrácení a změně:
- Synody jsou pro církve cvičením v rozlišování:
- Jsme znamením církve, která naslouchá a putuje:
- Zanechte předsudků a stereotypů:
- Překonejte metlu klerikalismu:
- Léčit z viru soběstačnosti:
- Překonávání ideologií:
- Vzbuzujte naději:.

2.4 Vyhnout se nástrahám (viz Vademecum)

- 1) Pokušení chtít sami vést a nenechat se vést Bohem.
- 2) Pokušení soustředit se na sebe a své bezprostřední starosti.
- 3) Pokušení vidět pouze „problémy“.
- 4) Pokušení zaměřit se pouze na struktury.
- 5) Pokušení nehlédět dál než k viditelné hranici církve.
- 6) Pokušení ztratit ze zřetele cíle synodálního procesu.
- 7) Pokušení konfliktů a rozdělení.
- 8) Pokušení považovat synodu za jakýsi parlament.
- 9) Pokušení naslouchat pouze těm, kdo jsou již zapojeni do
církvních aktivit.

Kontakt a další zdroje

Koordinátoři synodního procesu plzeňské diecéze

Jana Černíková a Jindřich Fencel

synoda@bip.cz

Biskupství plzeňské, Nám. Republiky 35, 301 00 Plzeň

Synodální tým Plzeňské diecéze

Členové Diecézní pastorační rady

Informace

bip.cz/synoda

Další zdroje informací o synodě

synod.va

farnostcheb.cz/synoda

synoda.cz

cirkev.cz/cs/synoda-2023-2023

Děkujeme!